

MAA-131

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

October / November - 2018

Sanskrit (Main) : Paper-CC-305

- (१) अभिनववैदिक पाठवली ।
(२) वैदिकसाहित्य - इतिहासः ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ गमे ते ऋषा मंत्रोऽनो आवश्यक टिप्पणी साथे अनुवाद करो : १४

(१) ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् ।
होतारं रत्नधातमम् ॥ १.१.१. ॥

(२) राजन्तमध्वराणाम् गोपामृतस्य दीर्घिविम् ।
वर्धमानं स्वे दमे ॥ १.१.८ ॥

(३) यः पृथिवीं व्यर्थमानामदहृद्यः पर्वतान्प्रकुपितां अरम्णात् ।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो यो धामस्तभ्नात्स जनासु इन्द्रः
॥ २.१२.२ ॥

(४) यस्मान्न ऋते विजयन्ते जनासो यं युध्यमाना अवसे
हवन्ते ।
यो विश्वस्य प्रतिमानं बभूव यो अच्युतच्युत्स जनासु इन्द्रः
॥ २.१२.९ ॥

(५) एना वयं पर्यसा पिन्वमाना अनु योनिं देवकृतं चरन्तीः ॥
न वर्तवे प्रसवः सर्गतक्तः किंयुर्विप्रो नृधो जोहवीति ॥
३.३३.४ ॥

(६) उद्ध ऊर्मिः शम्या हन्त्वापो योक्त्राणि मुञ्चत ।
मादुष्कृतौ व्येसाध्न्यौ शूनमारताम् ॥ ३.३३.१३ ॥

- ૨ ઈન્દ્ર દેવતા વિશે વિગતવાર નોંધ લખો. ૧૪
- અથવા
- ૨ 'વિશ્વામિત્ર-નદીસંવાદસૂક્તમ્' નું રસદર્શન કરો. ૧૪
- ૩ 'વેદ' શબ્દનો અર્થ આપી ઋગ્વેદ સંહિતાનું વિષયવસ્તુ ચર્ચો. ૧૪
- અથવા
- ૩ ઋગ્વેદનાં સંવાદ-સૂક્તો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- (૧) ઋગ્વેદનાં દાર્શનિક સૂક્તો
- (૨) સામવેદની શાખાઓ
- (૩) ઋગ્વેદના બ્રાહ્મણ-ગ્રન્થો
- (૪) ઋગ્વેદ સંહિતાનું સંગ્રહન
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) અગ્નિસૂક્ત (૧.૧)ના ઋષિ અને છંદનું નામ આપો.
- (૨) અગ્નિની સ્તુતિ કરનાર 'શું ભોગવે' એવી સ્તુતિ થઈ છે ?
- (૩) 'કવિક્રતુઃ' શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (૪) ઈન્દ્ર કોને કોને હણનાર બને છે ?
- (૫) ઈન્દ્રસૂક્ત (૨.૧૨)ના પ્રત્યેક મંત્રની 'ધ્રુવ પંક્તિ' જણાવો.
- (૬) વિશ્વામિત્ર કોના પુરોહિત હતા ?
- (૭) વિશ્વામિત્ર ધન લઈને કઈ નદીઓના સંગમસ્થાને આવે છે ?
- (૮) 'સામવેદ' શબ્દનો અર્થ સમજાવો.
- (૯) ઋગ્વેદના વંશમંડલના ઋષિઓનાં નામ જણાવો.
- (૧૦) 'બ્રાહ્મણ' શબ્દ કેવી રીતે બન્યો છે ?
- (૧૧) ઋગ્વેદની કુલ કેટલી શાખાઓ છે ? એમાં પ્રચલિત અને ઉપલબ્ધ શાખાનું નામ જણાવો.
- (૧૨) વિશ્વામિત્ર-નદી-સંવાદસૂક્ત 'કયા નામે' પ્રસિદ્ધ છે ?